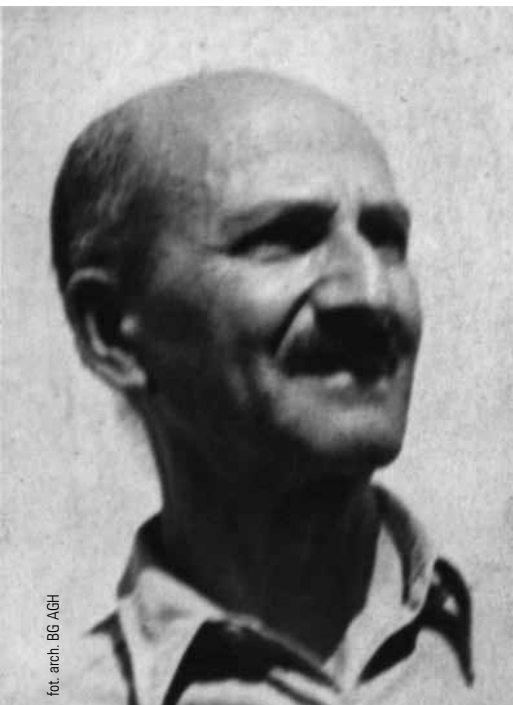

Tablice — pamięć wiecznie żywa — część XII

Władysław Piasecki

Władysław Piasecki – bibliotekarz, dyrektor Biblioteki Głównej AGH, znawca budownictwa bibliotecznego.

fot. arch. BG AGH

Władysław Piasecki urodził się 17 grudnia 1901 roku we Lwowie, w rodzinie o tradycjach lekarskich. Jego ojciec – Eugeniusz Piasecki – był lekarzem, profesorem uniwersytetu i założycielem pierwszej w Polsce, a trzeciej w Europie, Katedry Wychowania Fizycznego na Uniwersytecie Poznańskim. Okres dzieciństwa i wczesną młodość spędził we Lwowie, Zakopanem, a potem w Poznaniu, gdzie zdał maturę w 1921 roku. W latach 1922–1927 studiował polonistykę na Uniwersytecie Lwowskim i Uniwersytecie Poznańskim. Pracę jako bibliotekarz i bibliograf rozpoczął w 1926 roku, jeszcze w okresie studiów, początkowo pod kierownictwem dyrektora Rudolfa Kotuli w Bibliotece Fundacji Wiktora Baworowskiego we Lwowie, a następnie w latach 1927–1928 jako stypendysta Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. W tym okresie brał udział w opracowaniu bibliografii druków lwowskich od XVI do XVIII wieku, wydanej z okazji I Zjazdu Bibliotekarzy i III Zjazdu Bibliofilów Polskich. Dyrektor Rudolf Kotula w opinii, jaką wydał o pracy Piaseckiego, zwracał uwagę na pewne cechy charakte-

rystyczne dla całej Jego późniejszej działalności – zamilowanie do pracy z czytelnikiem i zaangażowanie zawodowe, które nazwał „szczerym zainteresowaniem się bibliotekarstwem”. W latach 1928–1929, podczas odbywania służby wojskowej, ukończył IX Kurs Baonu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Śremie. Po odbyciu służby wojskowej w 1929 roku podjął pracę nad „Katalogiem Bibliotek Zakładowych Uniwersytetu Poznańskiego” pod kierunkiem Adama Łysakowskiego. Następnie przeprowadził się do Warszawy, gdzie nie stracił kontaktu z książką, pracując kolejno w trzech wydawnictwach: Mazowieckiej Spółdzielni Wydawniczej, Spółce Wydawniczej „Zgoda” i Spółdzielni Wydawniczej „Zjednoczenie”. Po przerwie w studiach, w 1939 roku, uzyskał magisterium w Poznaniu przedstawiając pracę *Zygmunt Kaczkowski jako krytyk literacki*. Zbierając do niej materiały zapoznał się z księgozbiorami wielu bibliotek polskich. We wrześniu 1939 roku miał rozpocząć pracę w Bibliotece Narodowej, co uniemożliwił wybuch wojny. Piasecki wraz z rodziną okres wojny spędził w Warszawie. W 1940 roku pracował w wypożyczalni książek Heleny Więckowskiej, a następnie był kierownikiem Schroniska Polskiego Komitetu Opiekuńczego Miasta Warszawy dla wysiedlonych i uchodźców. Opiekował się wysiedlonymi z terenów zachodnich, a także uciekinierami z okolic ogarniętych wojną,

głównie dziećmi i kobietami oraz chłopcami w wieku szkolnym związanymi z działalnością konspiracyjną. Po powstaniu warszawskim w 1944 roku i po półrocznej tułaczce, przybył do Krakowa w 1945 roku i pozostał tutaj do końca życia.

1 kwietnia 1945 roku rozpoczął pracę w Bibliotece Jagiellońskiej, ale już po roku w stopniu adiunkta, objął kierownictwo Biblioteki Studium Spółdzielczego UJ. Zorganizował tę bibliotekę po zniszczeniach wojennych i kierował nią przez cztery lata. Uważając szkolenie użytkowników za jeden z podstawowych obowiązków bibliotekarza, rozwinął działalność dydaktyczną, podejmując wykłady dla studentów, dawał im wskazówki jak korzystać z biblioteki i bibliografii. Działalność tę prowadził również po przejściu do Biblioteki AGH. W 1949 roku został powołany na stanowisko kierownika Biblioteki Głównej AGH, a w 1954 roku mianowany jej dyrektorem. Bibliotece tej poświęcił 23 lata pracy. Był to najbardziej twórczy okres w Jego pracy bibliotekarskiej. W momencie objęcia kierownictwa biblioteki miała ona czworo pracowników, a ocalałe zbiory liczyły 17000 jednostek. Odchodząc na emeryturę pozostawił po sobie jedną z największych i najnowocześniejszych bibliotek technicznych w kraju. Księgozbiór rozrósł się do ponad 590000 woluminów, a personel zwiększył się do stu osób. Pierwszą Jego troską było stworzenie bazy na-

Jubileusz 40-lecia pracy Władysława Piaseckiego, 23.03.1972 r.

fot. arch. BG AGH

fot. arch. BG AGH

Jubileusz 40-lecia pracy Władysława Piaseckiego, 23.03.1972 r.

ukowej dla uczelni. Z tego to powodu dużo wysiłku włożył w zapewnienie odpowiedniego dopływu czasopism zagranicznych, walcząc również o te czasopisma dla innych bibliotek. Starając się o jak najlepsze wykorzystanie prenumerowanych czasopism, zorganizował już w 1955 roku stację mikrofilmową, skromną, ale jedną z pierwszych w bibliotekach wyższych szkół technicznych. Biblioteka stała się prawdziwym warsztatem pracy twórczej, poważnym ośrodkiem działalności naukowej i dydaktycznej, jak również cenną bazą materiałową i centrum informacji nie tylko dla własnej uczelni, lecz także dla całego środowiska krakowskiego. Piasecki, będąc rzecznikiem uaktywnienia i jak najszerzej pojętego udostępniania zbiorów, poświęcał najwięcej uwagi czytelnictwu i działalności informacyjnej. Od pracowników Biblioteki Głównej AGH wymagał bibliotekarskiego wykształcenia zawodowego. Zachęcał do pogłębiania wiedzy bibliotekarskiej, służąc zawsze pomocą i radą, zwłaszcza podejmującym wyższe studia i prace naukowe.

Rozwój i powiększanie zbiorów biblioteki postawiły Piaseckiego przed koniecznością podjęcia trudnej walki o własny gmach biblioteczny. Podjął ją z właściwym sobie zaangażowaniem, prowadząc poważne studia nad budownictwem bibliotek, dzięki którym stał się wybitnym znawcą w tej dziedzinie w skali ogólnopolskiej. Studia nad budownictwem bibliotecznym pogłębił jeszcze dzięki podróżom naukowym do Związku Radzieckiego w 1957 roku oraz Stanów Zjednoczonych, Anglii i Francji w 1959 roku jako stypendysta Fundacji Forda. Zwiedził również wiele nowoczesnych bibliotek zwracając uwagę przede wszystkim na budynki modułowe. Jako rzeczoznawca oceniał projekty gmachów biblio-

tecznych w Polsce i za granicą. Po 16 latach starań Piaseckiego, przy jego stałej współpracy eksperckiej w latach 1963–1966 wybudowano gmach Biblioteki Głównej AGH. Autorem projektu był architekt Zbigniew Olszakowski. 3 maja 1966 roku nastąpiło uroczyste otwarcie budynku Biblioteki. Jest to dzieło życia Władysława Piaseckiego. Był to pierwszy w Polsce budynek biblioteczny typu modułowego. Zwiedzali go liczni goście zagraniczni, którzy podziwiali to ciekawe doświadczenie w zakresie budownictwa modułowego.

Efektom Jego wieloletnich studiów i rozważań związanych z budownictwem bibliotek są liczne publikacje, z których naj-

ważniejszą jest monografia *Biblioteka. Wprowadzenie do zagadnień budownictwa* wydana w 1962 roku. Celem tej publikacji było również przekonanie bibliotekarzy i archiwistów o konieczności poważnych studiów i opracowania założeń dla nowego budynku bibliotecznego przed podjęciem prac projektowych. Ogłosił ponad 40 prac z zakresu bibliotekarstwa, głównie z dziedziny budownictwa bibliotecznego oraz spraw zawodu bibliotekarza naukowego i bibliotekoznawstwa jako dyscypliny badawczej. Na zaproszenie paryskiej centrali UNESCO w czasopiśmie „*UNESCO Bulletin for Libraries*” (1963 nr 6) zamieścił artykuł poświęcony budownictwu bibliotek „*University library interiors. Fixed function on modular*”, który był wielokrotnie cytowany w obcojęzycznej literaturze bibliotekoznawczej. Studia nad budownictwem prowadził do końca życia i już po przejściu na emeryturę opracował na zlecenie Biblioteki Narodowej „Ogólne założenia i zasady budownictwa bibliotek i program jego realizacji w ramach rozwoju bibliotekarstwa polskiego do roku 1990”. Był niezwykle aktywny wygłaszając odczyty, udzielając konsultacji dyrektorom bibliotek i architektom projektującym nowe budynki i rozbudowującym stare. W związku z budownictwem bibliotek interesował się również problemem bibliotek składowych i na zlecenie Państwowej Rady Bibliotecznej przy Ministerstwie Kultury i Sztuki opracował to zagadnienie. W 1964 roku uczestniczył w Międzynarodowej Konferencji Specjalistów Krajów Socjalistycznych w Dziedzinie Budownictwa, Urządzeń i Wy-

Biblioteka Główna AGH

fot. H. Sęski

posażenia Technicznego Bibliotek, zorganizowanej w Pradze. Wygłosił tam referat o głównych tendencjach współczesnych bibliotek, opublikowanego w materiałach konferencyjnych. Studia nad budownictwem bibliotecznym i przyswojeniem tych problemów bibliotekarzom i architektom polskim stanowią tylko jeden z kierunków Jego działalności. Drugą dziedziną Jego badań był problem zawodu i stanowiska bibliotekarza naukowego w społeczeństwie oraz rozwój bibliotekarstwa, które uważał za dyscyplinę naukową. Jako jeden z pierwszych bibliotekarzy polskich włączył się w tocząca się w latach sześćdziesiątych na łamach czasopism bibliotekarskich międzynarodową dyskusję na temat naukowych podstaw bibliotekoznawstwa. Na konferencji dyrektorów bibliotek szkół wyższych w Bibliotece Jagiellońskiej w 1956 roku wygłosił referat „Zawód bibliotekarza naukowego”, w którym domagał się uznania bibliotekarzy za pracowników naukowo-dydaktycznych, na równi z innymi pracownikami szkół wyższych. Uczestniczył w kształceniu kadry bibliotekarskiej. Prowadził wykłady na Uniwersytecie Wrocławskim, a po przejściu na emeryturę w 1972 roku prowadził proseminarium w Zakładzie Bibliotekoznawstwa Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie. Był jednym z organizatorów i twórców polskiego bibliotekarstwa naukowego w okresie powojennym, szermierzem zawodu bibliotekarza i pionierem nowoczesnej myśli zawodowej, hołdującym najbardziej postępowym tendencjom współczesnego bibliotekarstwa. Był jednym z pierwszych, którzy uznali konieczność prac nad zorganizowaniem krajowej sieci informacji naukowej. Uważał, że duże biblioteki powinny być głównym ogniwem tej sieci i Bibliotekę AGH widział jako centrum informacji na terenie Polski południowej. Zorganizował Oddział Informacyjno-Bibliograficzny (obecnie Oddział Informacji Naukowej), nawiązał kontakt z Centralnym Instytutem Dokumentacji Naukowo-Technicznej w Warszawie i rozpoczął już w latach pięćdziesiątych gromadzenie kartoteki dokumentacyjnej. Występował z inicjatywą współpracy z ośrodkami informacji instytutów branżowych zgodnie z kierunkami reprezentowanymi w uczelni. Kierownicy ośrodków często korzystali z jego konsultacji, a w Bibliotece szkolili się pracownicy z tych placówek.

W dorobku Władysława Piaseckiego należy też podkreślić jego wkład w prace Komisji ds. Bibliotek Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, do której należał przez pięć kadencji od 1957 roku. Brał tam czynny udział w opracowaniu założeń merytorycznych do pragmatyki zawodowej dla bibliotekarzy szkół wyższych, a także zajmował

się problemami budownictwa bibliotecznego i kadr bibliotecznych. Studia teoretyczne i towarzyszące im liczne publikacje nie odrywały Go od codziennych czynności bibliotekarskich. Uczył podwładnych zawodu pojętego jako służba dla człowieka i nauki przez książkę. Zapamiętano Go jako człowieka dużej dobroci, wrażliwego na sprawy ludzkie, reagującego z młodzieńczym

sługi wieloletniego dyrektora biblioteki Władysława Piaseckiego zostały uhonorowane. Senat AGH na posiedzeniu w dniu 7 stycznia 1985 roku podjął uchwałę o nadaniu budynkowi Biblioteki Głównej Jego imienia. Dwa lata później – 28 maja 1987 roku dokonano uroczystego odsłonięcia tablicy upamiętniającej akt nadania pawilonowi Biblioteki Głównej imienia jej pierwszego dy-

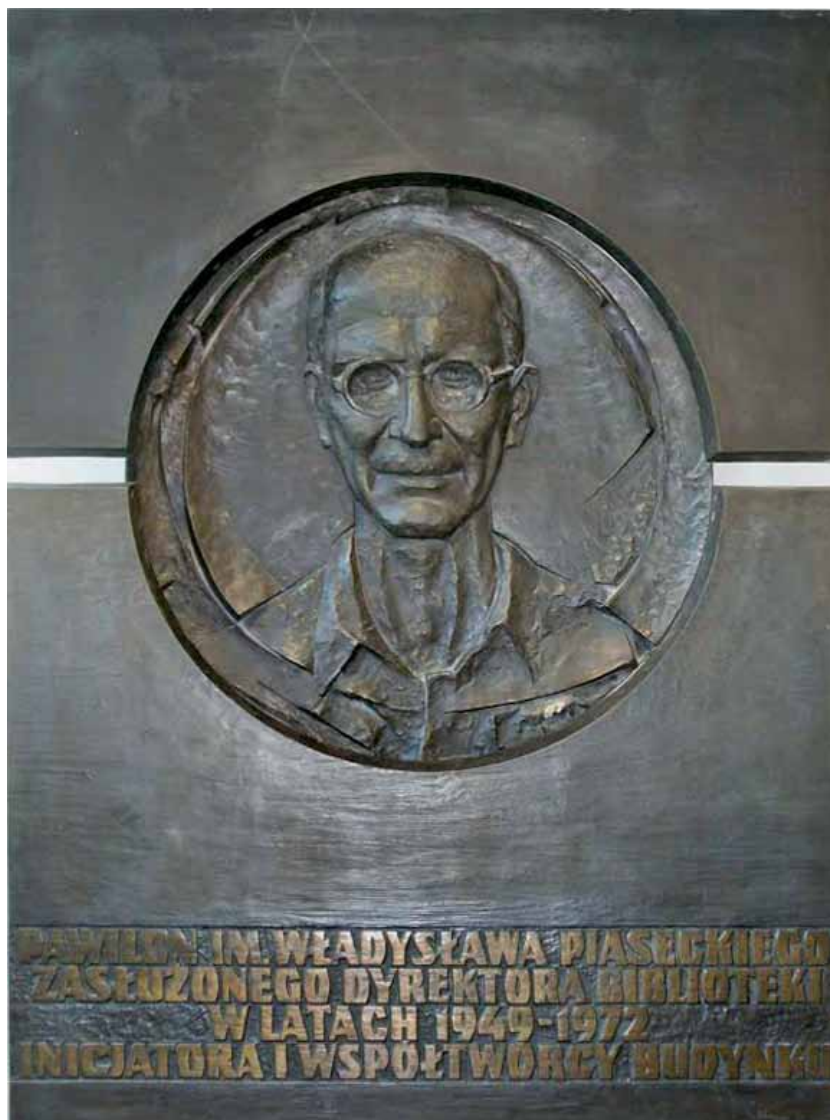

foto: H. Siemski

entuzjazmem na każdą nową ideę. Był odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i honorową odznaką Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

Dzień jubileuszu 40-lecia pracy bibliotekarskiej i naukowej Władysława Piaseckiego – 25 marca 1972 roku – zbiegł się z jego przejściem na emeryturę (od 1 kwietnia 1972 roku).

Zmarł 23 kwietnia 1978 roku w Krakowie i został pochowany na cmentarzu Batowickim na Czerwonym Prądniku.

Trwałym pomnikiem Jego działalności jest budynek Biblioteki Głównej AGH. Za-

rektora. Tablicę, w postaci przestrzennego odlewu z brązu z głową dyrektora Piaseckiego, wykonaną przez artystę rzeźbiarza Czesława Dźwigaję, profesora ASP w Krakowie, umieszczono na półpiętrze głównej klatki schodowej.

Mottem Jego licznych wystąpień w Senacie były słowa, które powtarzał przy każdej niemal okazji – „Biblioteka jest sercem uczelni, jej integralną częścią”.